

Briselē, 2018. gada 8. martā
(OR. en)

6931/18

CORDROGUE 26
SAN 78
RELEX 202

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Datums:	2018. gada 8. marts
Saņēmējs:	delegācijas
lepr. dok. Nr.:	6441/18
Temats:	Kā veicināt piespiedsankcijām alternatīvu risinājumu izmantošanu attiecībā uz narkotikas lietojošiem likumpārkāpējiem – Padomes secinājumi (2018. gada 8. marts)

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par to, kā veicināt piespiedsankcijām alternatīvu risinājumu izmantošanu attiecībā uz narkotikas lietojošiem likumpārkāpējiem, kurus Padome pieņēma sanāksmē, kas notika 2018. gada 8. martā.

**Padomes secinājumi par to, kā veicināt piespiedsankcijām alternatīvu risinājumu
izmantošanu attiecībā uz narkotikas lietojošiem likumpārkāpējiem**

Eiropas Savienības Padome un Eiropas Savienības dalībvalstis,

ATZĪSTOT, ka nelegālu narkotiku lietošana un narkomānija ir sabiedrības veselības problēma, kas prasa pienācīgu un efektīvu uz personām orientētu reakciju veselības un sociālajā jomā ar mērķi uzlabot sabiedrības veselību un sabiedrības drošību atsevišķām personām, ģimenēm un kopienām visā Eiropā;

ATKĀRTOTI UZSVEROT ikvienas personas cilvēka cieņas, brīvības, demokrātijas, vienlīdzības, solidaritātes, tiesiskuma un cilvēktiesību, kā arī pamatbrīvību ievērošanu Eiropas Savienības narkomānijas apkarošanas politikas izstrādē un īstenošanā;

ATGĀDINOT, ka Eiropas Savienības mērķis ir veicināt narkotiku pieprasījuma un narkotiku piedāvājuma samazināšanu Eiropas Savienībā, izmantojot integrētu, līdzsvarotu un uz pierādījumiem balstītu narkomānijas apkarošanas politiku;

UZSVEROT, ka trīs Apvienoto Nāciju Organizācijas konvencijās par narkotiku kontroli valstis tiek aicinātas valstu tiesiskā regulējuma satvarā un saskaņā ar piemērojamajām starptautiskajām tiesībām vajadzības gadījumā kā alternatīvu notiesāšanai vai sodam paredzēt ārstēšanas, izglītības, aprūpes, rehabilitācijas un sociālās reintegrācijas pasākumus, kas būtu vērsti uz narkotiku lietotājiem, kuri izdarījuši šajās konvencijās uzskaitītos likumpārkāpumus;

ATGĀDINOT, ka Apvienoto Nāciju Organizācijas augsta līmeņa paziņojumos un rezolūcijās ir skaidri uzsvērta vajadzība pēc turpmākas rīcības, tostarp nepieciešamība apzināt un izstrādāt rentablas un uz pierādījumiem balstītas alternatīvas pieejas un attiecīgos gadījumos apsvērt šādu pasākumu pilnīgu īstenošanu, sastrādājoties un sadarbojoties tiesībaizsardzības iestādēm, krimināljustīcijai, sabiedrības veselības, sociālajām un izglītības sistēmām un veselības un sociālo pakalpojumu sniedzējiem, kā arī apkopot datus, pētniecības rezultātus un labāko praksi par attiecīgo pasākumu īstenošanu un apmainīties ar šiem datiem;

ATZĪSTOT, ka pasākumi, kas paredzēti narkotikas lietojošiem likumpārkāpējiem kā alternatīva tiesāšanai vai sodīšanai, tostarp brīvības atņemšanai, ir ar pierādījumiem pamatots un būtisks atbalsts cilvēkiem, kuriem nepieciešama palīdzība narkotiku lietošanas vai atkarības dēļ;

ATKĀRTOTI UZSVEROT aprūpes nepārtrauktības principu visa kriminālprocesa laikā, kā arī proporcionalitātes principu valstu politikā – arī attiecībā uz pārkāpumiem, ko izdarījuši narkotikas lietojošie likumpārkāpēji;

ATZĪSTOT, ka brīvības atņemšanai alternatīvu risinājumu piemērošana narkotikas lietojošiem likumpārkāpējiem varētu samazināt atkārtotu pārkāpumu skaitu un atvieglot finansiālo un administratīvo slogu, kā arī mazināt sociālās izmaksas, vienlaikus palielinot sociālo integrāciju;

UZSKATOT, ka jāturpina centieni ar mērķi nodrošināt to, ka vispārējā narkomānijas apkarošanas politikā tiek paredzēti alternatīvi pasākumi;

NORĀDOT, ka Komisija 2016. gada ziņojumā "Pētījums par piespiedsankciju alternatīvām – reakcija uz narkotiku likumu pārkāpumiem un ar narkotikām saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem" ¹ tika secināts, ka visās dalībvalstīs ir vismaz viens alternatīvs pasākums – dažās pat vairāki pasākumi – piespiedsankcijām un ka parasti pieejamās alternatīvas ir saistītas ar ārstēšanu. Vienlaikus ATGĀDINOT arī to, ka pētījumā tika uzsvērti dalībvalstīs pastāvošie praktiskie un administratīvie šķēršļi piespiedsankcijām alternatīvu risinājumu izmantošanai un ka dati, kas vajadzīgi, lai novērtētu un uzlabotu alternatīvus pasākumus, jo īpaši attiecībā uz īstenošanas rādītājiem un to personu vajadzībām, kas tos izmanto, ir ierobežoti;

ATSAUCOTIES uz Eiropas Savienības Narkomānijas apkarošanas stratēģiju 2013.–2020. gadam ² un Eiropas Savienības Narkomānijas apkarošanas rīcības plānu 2017.–2020. ³ gadam, kurā dalībvalstis tiek mudinātas attiecīgos gadījumos un saskaņā ar savu tiesisko regulējumu nodrošināt un narkotikas lietojošiem likumpārkāpējiem piemērot piespiedsankcijām rastas alternatīvas, piemēram: izglītošanu, sprieduma izpildes apturēšanu ar ārstēšanu, izmeklēšanas vai apsūdzības apturēšanu, rehabilitāciju un atveseļošanas, pēcārstēšanas aprūpi un sociālo reintegrāciju;

¹ Pētījums par piespiedsankciju alternatīvām – reakcija uz narkotiku likumu pārkāpumiem un ar narkotikām saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem, 2016. gada maijs, *RAND Europe*, sagatavots Eiropas Komisijai.

² OV C 402, 29.12.2012., 1.–10. lpp.

³ OV C 215, 5.7.2017., 21.–58. lpp.

ATZĪMĒJOT, ka piespiedsankcijām alternatīvus risinājumus var piemērot virknei pārkāpumu, piemēram, pārkāpumiem, kas izdarīti narkotiku lietošanas dēļ, ka daudzās dalībvalstīs narkotiku lietošana un/vai narkotiku glabāšana personīgai lietošanai nav noziedzīgs nodarījums un ka dalībvalstīm ir tiesības piemērot šādus pasākumus visos attiecīgajos gadījumos, kuros iesaistīti narkotikas lietojoši likumpārkāpēji saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem;

ATZĪMĒJOT, ka dažādu tiesisko regulējumu un vajadzību dēļ piespiedsankcijām alternatīvu pasākumu pieņemšana un īstenošana būtu jāveic dalībvalstīm atbilstīgi reālajiem apstākļiem un savas valsts tiesiskajam regulējumam;

ATGĀDINOT, ka, īstenojot šādus pasākumus, būtu jāveic papildu pētījumi ES līmenī ar mērķi sniegt ticamus un salīdzināmus datus par to piemērošanu;

ATZĪSTOT, ka termins "alternatīvas piespiedsankcijām" saskaņā ar dalībvalstu tiesību aktiem varētu attiekties arī uz alternatīvām, kas tiek izmantotas narkotikas lietojošiem likumpārkāpējiem piemēroto tradicionālo krimināljustīcijas pasākumu vietā vai papildus tiem;

ATZĪSTOT, ka dalībvalstu kompetencē ir izstrādāt un pieņemt valsts politiku krimināljustīcijas jomā un krimināllikumus par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīti ar narkotikām, un sankciju definīciju saskaņā ar LESD 83. pantu, vienlaikus ATGĀDINOT, ka saskaņā ar LESD 168. pantu Eiropas Savienība papildina dalībvalstu rīcību, kas mazina narkotiku izraisīto kaitējumu veselībai, arī informējot un veicot profilakses pasākumus;

PADOME

1. UZSVĒR, ka dalībvalstīm attiecīgos gadījumos un saskaņā ar savu tiesisko regulējumu jānodrošina un narkotikas lietojošiem likumpārkāpējiem jāpiemēro piespiedsankcijām alternatīvi pasākumi ar mērķi novērst noziedzību, samazināt recidīvismu un veicināt krimināljustīcijas sistēmas efektivitāti un iedarbīgumu, vienlaikus izskatot iespējas samazināt ar veselību saistīto kaitējumu un līdz minimumam samazināt sociālos riskus.
2. MUDINA dalībvalstis vajadzības gadījumā un savas valsts tiesību aktu ietvaros nodrošināt un turpināt veicināt tādu pasākumu pieejamību, efektīvu īstenošanu, uzraudzību un izvērtēšanu, kas narkotikas lietojošiem likumpārkāpējiem tiek piemēroti kā alternatīvas piespiedsankcijām, piemēram, izglītība, (sprieduma izpildes apturēšana ar) ārstēšanu, izmeklēšanas vai apsūdzības apturēšana, rehabilitācija un atveseļošanās, pēcārstēšanas aprūpe un sociālā reintegrācija.
3. ATGĀDINA, ka šos pasākumus var īstenot dažādos tādas tiesvedības posmos, kas tiek veikta par pārkāpumiem, kurus veikuši narkotikas lietojoši likumpārkāpēji, tostarp, vajadzības gadījumā, pieprasot pirmstiesas atzinumu un saskaņā ar valsts tiesību aktiem.
4. AICINA dalībvalstis valstu politikas jomās izskatīt esošos datus par šo pasākumu īstenošanu un darīt tos zināmus attiecīgajām Eiropas un valstu ziņojošajām iestādēm un uzraudzības sistēmām.
5. AICINA dalībvalstis vairo informētību, piemēram, izmantojot apmācību, par šo pasākumu pieejamību un efektīvu izmantošanu un atbalstīt sadarbību un sastrādāšanos starp valsts politikas veidotājiem, profesionāļiem tiesībsardzības, krimināljustīcijas, sabiedrības veselības un sociālajā un izglītības jomā un, vajadzības gadījumā, personām, kas sniedz atbalstu narkotikas lietojošiem likumpārkāpējiem.
6. AICINA dalībvalstis, Eiropas Savienības iestādes, aģentūras un struktūras pastiprināt starptautisko sadarbību, veicinot labu praksi un daloties tajā ar trešām valstīm par tādu pasākumu izmantošanu, ko sniedz kā alternatīvu piespiedsankcijām, un daloties pierādījumos par šo pasākumu efektivitāti.

7. AICINA Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centru (EMCDDA) turpināt uzraudzīt pasākumus un apmainīties ar informāciju un labāko praksi par šo pasākumu īstenošanu un attīstību, to efektivitāti un izmaksu lietderību un AICINA arī Komisiju atbalstīt šo darbu.

8. ATGĀDINA Komisijas pienākumu veikt vispārēju izvērtējumu par ES Narkomānijas apkarošanas stratēģijas (2013–2020) un ES Narkomānijas apkarošanas rīcības plāna 2017.–2020. gadam īstenošanu, cita starpā, ņemot vērā konstatējumus jautājumā par piespiedsankcijām rastām alternatīvām.